

CUPRINS

Prefață – ANTROPOLOGIE ȘI MANAGEMENT; Preface – Anthropology and management (<i>Constantin Bălăceanu-Stolnici</i>)	13
--	----

AUREL ARDELEAN PERSONALITATE ACADEMICĂ

A MILENIULUI III	17
-------------------------------	----

PRESTIGIUL UNEI PERSONALITĂȚI ACADEMICE, FONDATORUL UNIVERSITĂȚII DE VEST „VASILE GOLDIȘ” DIN ARAD, PROF. UNIV. DR. AUREL ARDELEAN, UN DESTIN EXCEPȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR	19
--	----

<i>IN MEMORIAM</i> PROF. UNIV. DR. AUREL ARDELEAN	23
---	----

DISCURSUL D-LUI ACAD. PROF. UNIV. DR. AUREL ARDELEAN LA ÎNCHIDEREA LUCRĂRILOR SIMPOZIONULUI „ANTROPOLOGIE ȘI MANAGEMENT” DIN CADRUL SIMPOZIONULUI ZILELE „FRANCISC I. RAINER” – 2018, ARAD	27
--	----

<i>Curriculum vitae</i> Aurel Ardelean	31
--	----

ANTROPOLOGIE ȘI MANAGEMENT

39

IMPLICAREA DREPTULUI SOCIAL ÎN SOLUȚIONAREA LITIGIILOR DE MUNCĂ; Implementation of social law in solving labor disputes (<i>Adina Baciu</i>)	41
--	----

MONTENEGRIN ANTHROPOLOGY BETWEEN INTERNATIONAL VISIBILITY AND NEW MARKET FIELDS; Antropologia montenegrină între vizibilitatea internațională și noile domenii de piață (<i>Branko Banovic</i>)	46
---	----

MANAGEMENT LA AZILUL MĂRCUȚA DIN BUCUREȘTI, 1838–1910; Early Accounts of Management in Marcutza Lunatic Asylum, Bucharest, 1840–1910 (<i>Octavian Buda</i>)	54
---	----

MANAGEMENTUL PSIHOLOGIC ÎN ADAPTAREA PĂRINȚILOR LA DIAGNOSTICUL DE TULBURARE DIN SPECTRUL AUTIST; Psychological Management Of Support In Parent Adaptation To An Autism Spectrum Disorder Diagnosis (<i>Viorela Constantin, Raluca Dafina Ionuțiu, Cezarina Daniela Stănescu-Bofan, Raluca Vărășteanu, Andrei Kozma</i>)	62
--	----

UN MOMENT DE VÂRF AL ANTROPOLOGIEI MEDICO-LEGALE ROMÂNEȘTI – BUCUREȘTI 1937; A Top Time of Romanian Medical-Legal Anthropology – Bucharest 1937 (<i>George Cristian Curcă, Iuliana Diac</i>).....	70
ASPECTE PRIVIND AGRESIVITATEA MANIFESTATĂ DE COPIII INSTITUȚIONALIZAȚI; Aspects Regarding the Aggression Manifested by the Institutionalized Children (<i>Cătălin-George Fedor</i>)	81
MANAGEMENTUL COMPLICAȚIILOR EDENTAȚIEI PARȚIALE; The management of the complications of partial edentation (<i>Norina Fornă</i>)	94
MANAGEMENTUL VACCINĂRII COPIILOR ÎN ROMÂNIA; Children Vaccination Management in Romania (<i>Ioan Gherghina, Alexis Virgil Cochino, Monica Mihaela Aloman, Mirela Silvia Covăcescu, Andreea Teodora Constantin, Andrei Kozma</i>)	103
MANAGEMENTUL MUZEAL – MUZEUL JUDEȚEAN DE ȘTIINȚELE NATURII PRAHOVA; The museum management – County Museum of Natural Sciences Prahova (<i>Emilia Elena Iancu</i>).....	112
SALVAREA PICTURII PE LEMN DIN INTERIORUL BISERICII DIN VINȚA, JUDEȚUL ALBA; Retrieving the painting on wood inside the church of Vința, Alba County (<i>Geanina Ionescu</i>).....	125
ASPECTE DE STRATEGIE MANAGERIALĂ AL UNUI AMBULATOR INTEGRAT DINTR-UN SPITAL DE PEDIATRIE; Managerial Strategy Aspects of an Integrated Ambulatory in a Pediatric Hospital (<i>Andrei Kozma, Dumitru Matei, Pavel Constantin Pascu, Petru Damir, Calin Popovici, Cristina Lupan, Florin Brezan</i>).....	140
MANAGEMENT ȘI ANTROPOLOGIE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII; Management and Antropology in the Context of Globalization (<i>Ramona Lile, Mihaela Gavrilă-Ardelean</i>)	165
ASPECTE SOCIO-CULTURALE CU IMPACT ASUPRA CALITĂȚII VIEȚII; Socio-cultural aspects that impact on quality of life (<i>Nicoleta-Luminița Lucaci</i>)	170
MANAGEMENTUL CABINETULUI MEDICULUI DE FAMILIE; Management of the Family Medicine Cabinet (<i>Dumitru Matei, Andrei Kozma, Mihaela Adela Iancu</i>).....	175
MANAGEMENTUL UNUI DEMERS ASUPRA EVOLUȚIEI UMANE; Management of an approach to human evolution (<i>Liviu Pendefunda</i>)	183
MANAGEMENTUL AMBULATORIILOR DE SPECIALITATE ÎN CONTEXTUL EVOLUȚIEI PIEȚEI SERVICIILOR MEDICALE; Management of Specialty Ambulators in the Context of the Evolution of the Medical Services Market (<i>Ioana Monica Teodorescu, Andrei Kozma, Cristian Teodorescu</i>).....	189

ANTROPOLOGIE BIOMEDICALĂ	199
EVALUAREA OBICEIURILOR ALIMENTARE ALE UNUI LOT DE ADOLESCENȚI DIN BACĂU; Evaluation of eating habits for a group of adolescents from Bacău County (<i>Adriana Albu, Florin Dima, Cornelia Rada</i>).....	201
EVALUAREA TUMORILOR SECRETANTE DE CATECOLAMINE DIN PERSPECTIVĂ TRANSLAȚIONALĂ; Assessment of catecholamine secretory tumors from a translational perspective (<i>Sofia-Maria Lider Burciulescu, Monica-Livia Gheorghiu, Corin Badiu</i>)	210
ASPECTE ALE COLABORĂRII GRĂDINIȚĂ-FAMILIE ÎN PROCESUL DE INTEGRARE SOCIALĂ A COPIILOR CU DEFICIENȚĂ DE AUZ; Aspects of kindergarten-family collaboration in the process of social integration of children with hearing impairment (<i>Lucia Botezat</i>).....	226
EPIDEMIILE SECOLULUI LUMINILOR ÎN ȚĂRILE ROMÂNE; The epidemics of Enlightenment in the Romanian Countries (<i>Bogdan Horia Chicoș</i>).....	239
CANCER AND DIABETES – INTERCONNECTION?; Boala neoplazică și diabetul zaharat – intercondiționare? (<i>Liviu Cîrîn, Horia Cîrîn</i>)	255
ANALIZA MUTAȚIILOR GENELOR BRCA1 ȘI BRCA2 ÎN PATOLOGIA CANCERULUI DE SÂN ȘI OVARIAN; BRCA1 and BRCA2 Mutation Analysis in Breast and Ovarian Cancer (<i>Carmen Elena Condrat, Florentina Duică, Lidia Filip, Dragoș Crețoiu, Nicolae Suciu</i>).....	259
TRATAMENTUL ANTICOAGULANT ÎN 2018: DOVEZI ȘTIINȚIFICE ÎN SPRIJINUL PRACTICII CLINICE; Anticoagulant Treatment in 2018: Scientific Evidence in Support of Clinical Practice (<i>Camelia Diaconu</i>)	269
IMPORTANȚA ESTETICĂ A MATERIALELOR PROTETICE DENTARE; The aesthetic importance of dental prosthetic materials (<i>Paul Cornel Freiman; Liviu Gavrilă Ardelean, Agnes K. Lackner, Andrei Kozma</i>).....	275
ASPECTE ISTORICE ALE EVOLUȚIEI TEHNICILOR DE PROTEZARE TOTALĂ; Historical aspects of the evolution of complete denture techniques (<i>Liviu Gavrilă-Ardelean</i>)	282
RELEVANȚA CLINICĂ A FENOMENELOR EPIGENETICE ÎN APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA CANCERULUI DE PROSTATĂ; The clinical relevance of epigenetic events, in development and progresion of prostate cancer (<i>Alin Greluș, Ioan Ioiart</i>).....	288
MONITORIZAREA ȘI MANAGEMENTUL MANIFESTĂRILOR BUCALE LA COPIII CU BOALA MÂNĂ-PICIOR-GURĂ; Monitoring and management of oral manifestations in children with hand-foot-mouth disease (<i>Andreea Dona Jordan-Dumitru, Victor Daniel Miron, Adela Radulescu, Agnes K. Lackner, Andrei Kozma</i>).....	301

UTILIZAREA FRAGMENTELOR DE CRANIU FETAL PENTRU ESTIMAREA VÂRSTEI ÎN MOMENTUL DECESULUI; Use of fetal skull fragments for estimating age at the time of death (<i>Alexandru T. Ispas, Adina Baci, Laura Stroică, Ag. Badiu</i>)	309
CARACTERISTICI ANTROPOLOGICE CONSTITUȚIONALE PRIVIND STAREA DE NUTRIȚIE A UNEI SELECȚII MASCULINE DIN POPULAȚIA ROMÂNIEI; Constitutional anthropological characteristics regarding the state of nutrition of a male selection from the romanian population (<i>Eleonora Luca, Corneliu Vulpe, M. Șt. Ciuhuța, Monica Petrescu, Suzana Turcu, Cristina Stan, Lăcrămioara Petre, N. Leasevici</i>)	317
STRATEGII DE COPING CARE CONTRIBUIE LA SĂNĂTATEA PARTENERILOR CUPLULUI; Coping strategies that enhance couple partners' health (<i>Zenobia Niculiță, Cornelia Rada</i>)	326
PRINCIPIUL STIVUIRII – REPER ÎN PREDICȚIA CLINICO-MEDICALĂ; Stacking principle – in predicting clinical medical (<i>Alexandru Paul</i>).....	343
AUTISMUL: CAUZELE ȘI TRĂSĂTURILE CARACTERISTICE; Autism: the causes and characteristics (<i>Lăcrămioara Petre</i>)	357
NECESITATEA PREVENIRII ȘI DEPISTĂRII PRECOCE A NEOPLASMULUI MAMAR; The need for prevention and early detection of breast cancer (<i>Monica Petrescu, Cristiana Glavce, Alexandru Ispas</i>)	364
STUDIUL ASUPRA MANAGEMENTULUI PACIENTULUI PRIN TELEMEDICINĂ ȘI e-SĂNĂTATE; Study concerning patient management thru telemedicine and e-Health (<i>Călin Popovici, Andrei Kozma</i>).....	374
MANAGEMENTUL PACIENTULUI VÂRSTNIC; The old patient's management (<i>Gabriel-Ioan Prada, Andrei Kozma, Cătălina Raluca Nuță, Anna Marie Herghelegiu</i>)	381
ALĂPTAREA DE LA DEZIDERAT LA REALITATE – STUDIU CALITATIV; Breastfeeding from decideration to reality – qualitative study (<i>Ecaterina Stativa, Michaela Nanu, Ioana Nanu, Andrei Kozma</i>)	389
ANTROPOLOGIE SOCIO-CULTURALĂ	395
MANAGEMENTUL ÎN CONSILIEREA ELEVILOR ȘI STUDENȚILOR; Management in counseling students and university students (<i>Vasile Blidar</i>)	397
IDENTITATE ÎN DIVERSITATEA UNEI BUCOVINE OCUPATE; Identity in the diversity of a occupied Bucovina (<i>Mihai Botezat</i>)	401

COPII LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX <i>VERSUS</i> COPII LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI ÎN ROMÂNIA – 100 DE ANI DE EVOLUȚIE; Child at the beginning of the 20 th century <i>versus</i> child at the beginning of the 21 st century in Romania – 100 years of evolution (<i>Simona Dumitru, Claudia Covaci, Carmen Stanculeț, Adeline Horga, Carmen Crișan, Rujîa Ciurea</i>).....	406
RAPORTAREA LA VECINI. STUDIU DE CAZ; Reference to neighbors. Case Study (<i>Cătălin-George Fedor</i>).....	412
ȘCOALA DE EDUCAȚIE NON-FORMALĂ ÎN MEDIUL RURAL – STUDIU DE CAZ; School non-formal education in rural areas – a case study (<i>Argentina Finișan</i>).	426
SĂNĂTATEA MINTALĂ ȘI ASPECTE DE ANTROPOLOGIE CULTURALĂ ÎN DIAGNOSTICUL SUFERINȚELOR PSIHICE; Mental health and aspects of cultural anthropology in the diagnosis of mental disorders (<i>Mihaela Gavrilă-Ardelean</i>).....	436
RUGĂCIUNEA – TREAPTĂ ÎN DESĂVÂRȘIREA SPIRITUALĂ A CREȘTINULUI ORTODOX; Prayer – a step in the spiritual accomplishment of the Orthodox Christian (<i>Nicolae Leasevici</i>).....	442
NARATIVUL, UN ALTFEL DE STIL PENTRU STUDENTUL MEDICINIST ȘI BANCA SA DE VISE; The Narrative, a different style for the medical student and his bank of dreams (<i>Gabriela-Mariana Luca</i>).....	448
ASPECTE SOCIO-CULTURALE CU IMPACT ASUPRA CALITĂȚII VIEȚII; Socio-cultural aspects that impact on quality of life (<i>Nicoleta-Luminița Lucaci</i>)	459
SACRU ȘI PROFAN ÎN RELAȚIA OMULUI CU NATURA; Sacred and profane in man's relationship with nature (<i>Alina-Mihaela Munteanu, Cristiana Glavce, Constantin Bălăceanu-Stolnici</i>).....	465
LA PROBLEMATIQUE INITIALE DE L'« HERITAGE RELIGIEUX » DE L'UNION EUROPEENNE ET SES AVATARS « CONSTITUTIONNELS » ET SOCIETAUX AVANT L'ENTREE EN VIGUEUR DU TRAITE DE LISBONNE; Problematika inițială a „moștenirii religioase” a Uniunii Europene și a avatarilor societăți „constituționale” și societale înainte de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona (<i>Flore Pop</i>).....	472
STUDII DESPRE FERICIRE ȘI NONTRISTEȚE. MANAGEMENTUL ILUZORIU; Studies on happiness and the absence of sadness. Deceitful management (<i>Regis-Mafteiu Roman</i>)	482
CONEXIUNILE SOCIALE ÎN ANII ADOLESCENȚEI ȘI FORMAREA IMAGINII DE SINE; Social connections in the years of adolescence and the self-image (<i>Cristina Stan, Eleonora Luca, Monica Petrescu, Suzana Turcu</i>).....	490
ABSENTEISMUL, PROBLEMĂ SAU RESURSĂ?; Absenteism, problem or resource? (<i>Mihai-Victor Zerbes, Vasilica-Silvia Neamu, Francisc Szombatfalvi-Torok</i>)	498

PREFAȚĂ

ANTROPOLOGIE ȘI MANAGEMENT

ANTROPOLOGY AND MANAGEMENT

Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI*

Managementul este o noțiune foarte la modă în zilele noastre. Este vorba despre ansamblul de metode de organizare și gestionare a activității unui colectiv în vederea maximalizării eficienței, a optimizării condițiilor de muncă și a minimalizării profitului salariaților. Conceptul este vechi de când există muncă în colectiv dar utilizarea termenului este modernă, mult după revoluția industrială.

Managementul dispune de două dimensiuni: una tehnologică și a resurselor non-umane și una umană. Oamenii sunt prezenți în toate structurile de care se ocupă managementul. Datorită dimensiunii umane a cărei importanță crește din ce în ce mai mult, managementul și antropologia își împletesc domeniile (Nicole Aubert)¹. Antropologii pentru a fi utili trebuie să-și efectueze cercetările pe teren, să participe la problemele și activitățile colectivului sau colectivelor studiate. Antropologia managementului nu poate fi făcută din fotoliu.

Antropologia intervine în primul rând prin latura sa biologică. Toate amenajările ergonomice, igienico-dietetice, a condițiilor de muncă (temperatură, lumină, perioade de pauză, orar etc. etc.) trebuie să ție seama de biologia umană, antropometria, gradul de adaptabilitate al celor implicați (care diferă regional) ca în cazul proiectului Hawthorne² care printre altele a demonstrat importanța iluminatului. Condițiile de mediu și efectele lor asupra oamenilor trebuie și ele studiate.

Activitatea oamenilor într-un colectiv ce trebuie organizat și monitorizat este o formă a comportamentului uman. Comportamentul uman este însă extrem de complex și depinde de factori genetici, de organizarea morfofuncțională a de

* Academician, prof. univ. dr., Director onorific al Institutului de Antropologie „Francisc I. Rainer” al Academiei Române; Membru de Onoare al Academiei Române; Membru al Academiei de Științe Medicale; Membru de Onoare a Academiei Oamenilor de Știință din România; Președinte de Onoare fondator a Societății Academice de Antropologie.

¹ Aubert Nicole, J.-P. Gruere, J. Jabes, H. Laroche, S. Enlart Management, aspects humains et organisationnels PUFF Paris 2010.

² Landsberger Henry A., Hawthorne Revisited, Ithaca, 1958.

neurobiologie și endocrinologie, de factori sociali și mai ales de factori culturali. Determinarea aceasta complexă face ca să fie obiectul de studiu al biologiei, psihologiei, sociologiei și mai ales al antropologiei socio-culturale și chiar al etnografiei.

Unul din progresele managementului modern este că în teoretizările sale și în soluțiile propuse se ia în considerare factorul uman. Cei ce activează (muncitorii, funcționarii etc.) numai sunt considerați roboți ci oameni cu emoțiile, nevoile, speranțele și motivațiile lor. Managementul acesta comportamental are o indiscutabilă fundamentare antropologică. La baza lui stau studii importante ca cele ale lui Maslow³, a lui Elton Mayo⁴, proiectul Hawthorne (despre care am mai amintit și în care a lucrat marele antropolog de la Harvard W. Lloyd Warner) ș.a. În secolul XX s-a produs o revoluție antropologică sau umanistă a managementului.

Oamenii sunt diferiți biologic și socio-cultural (de la abilități și cunoștințe până la credințe și ideologii sau statut socioeconomic). Diversitatea aceasta trebuie studiată și depășită printr-un proces de integrare al colectivului, ceea ce evident ridică importante probleme de antropologie teoretică și aplicată mai ales în epoca noastră în care întreprinderile și instituțiile au angajați din culturi și cu nivele de educație diferite. Vectorul de integrare urmărește minimalizarea costurilor și a eforturilor, minimalizarea profiturilor salariale și maximalizarea realizărilor posibile ceea ce evident necesită o cunoaștere științifică cât mai bună a comportamentului uman. Este ceea ce oferă antropologia. Este necesară și o documentată cunoaștere a influenței factorilor culturali asupra activităților umane.

Un aspect antropologic important este nivelul cunoștințelor angajaților. Acest aspect a devenit esențial în a doua jumătate a secolului XX odată cu noile progrese tehnice ale echipamentelor profesionale și cu progresele IT. Așa a apărut managementul cunoștințelor (KM – *knowledge management*)⁵ ca un nou domeniu de cercetare aplicativă, cu o dimensiune antropologică interesantă. Cunoștințele, nivelul de pregătire al angajaților este ceva strict personal care depinde de informațiile stocate în creierul fiecăruia. Este un parametru individual. Problema cea mai dificilă este aceea a gestionării acestui parametru de către organizatori (manageri).

Cred că tot atât de important este nivelul de sănătate care trebuie să fie menținut optim ceea ce este obiectivul medicinei muncii dar și al antropologiei medicale, privită din punct de vedere managerial.

³Kendra Cherryve Levels of Maslow's Hierarchy of Needs <https://www.verywellmind.com/what-is-maslows-hierarchy-of-needs-4136760> (2019).

⁴Mayo, Elton Probleme industrieller Arbeitsbedingunge.Ed. Frankfurter Hefte, [19].

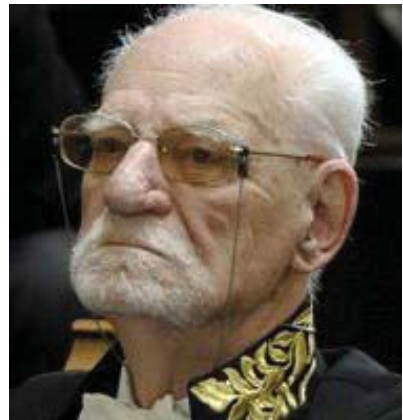
⁵Girard J, Girard JoAn Defining knowledge management: Toward an applied compendium Online Journal of Applied Knowledge Management Vol. 3, 2015.

Una din problemele managementului este aceea a managerului (a șefului, a liderului). Teoriile privind „șefii” (*leadership*) sunt toate antropologice: biologice (genetice sau neurobiologice), psihologice (empatie, comportament etc.) și mai ales socio-culturale. Max Weber amintește și de o predestinare divină⁶.

După cum se vede există, în mod cert, o antropologie a managementului.

Constantin Bălăceanu-Stolnici
Academician, Prof. univ. Dr.

**Director onorific al Institutului de Antropologie
„Francisc I. Rainer” al Academiei Române;
Membru de Onoare al Academiei Române;
Membru al Academiei de Științe Medicale
Membru de Onoare a Academiei Oamenilor
de Știință din România;
Președinte de Onoare fondator a Societății
Academice de Antropologie ș.a.**

⁶ Omar Aktouf, Olivier Boiral, Mehran Ebrahimi, Anne-Lure Saives et Fatima-Zohra Er-Rafia, Gaëtan Le management entre tradition et renouvellement, Ed. Morin Montréal (Québec), 2012.